

BIODIVERSITATEA, CONDIȚIA SUPRAVIEȚUIRII

„Omul poate stăpâni natura atâta timp cât ține seama de legile ei” (Grigore Antipa)

Natura este viața însăși. Utilizarea judicioasă a resurselor naturale, protecția și conservarea naturii, a diversității biologice, buna administrare a bogățiilor naturale protejate, apărarea împotriva calamităților naturale, dezvoltarea unui management durabil al resurselor și nu în ultimul rând reducerea poluării și crearea unor sisteme concrete de urmărire a deșeurilor, toate acestea ar trebui să fie priorități ale decidenților de pe întreaga planetă. Protejarea biodiversității este în opinia mea, condiția supraviețuirii noastre. Dar ce este biodiversitatea și cum ne protejează ea viața?

Biodiversitatea reprezintă varietatea imensă de ecosisteme și specii care ne înconjoară. Ea este asigurarea noastră de viață, oferindu-ne hrană, apă, aer proaspăt, ne ferește de dezastre naturale și de boli și contribuie la echilibrarea climei. Biodiversitatea reprezintă capitalul nostru natural, oferindu-ne servicii în cadrul unui ecosistem care ne susține economia. Afectarea, deteriorarea sau diminuarea biodiversității pun în pericol, zi de zi, specii și habitate, bogățiile și beneficiile pe care ni le oferă natura și ne punem astfel în pericol traiul, viața. În prezent, numărul speciilor pe cale de dispariție se află la un nivel îngrijorător. Având ca principală cauză activitățile oamenilor, speciile sunt în prezent distruse de până la 1000 de ori mai repede decât în mod natural: conform datelor Organizației Pentru Agricultură a Națiunilor Unite (FAO), 60% dintre ecosistemele lumii sunt degradate sau folosite nesustenabil; 75% dintre speciile de pești sunt supra-exploatate sau degradate, iar 75% din diversitatea genetică a recoltei agricole a fost pierdută la nivel global începând cu 1990. Așadar, pierderea biodiversității este la fel de importantă ca modificările climaterice – modificările climaterice și pierderea biodiversității aflându-se în strânsă legătură.

În acest sens sunt urgent necesare eforturi coordonate și intense pentru oprirea actualei tendințe.

În anul 1992, la Rio de Janeiro – Brazilia, Conferința Națiunilor Unite a adoptat Convenția asupra diversității biologice, ratificată de Parlamentul României, prin Legea nr. 58/1994. Obiectivul central al Convenției este conservarea biodiversității, suportul și garanția dezvoltării durabile a sistemului economic și social. Trebuie precizat faptul că degradarea biodiversității este un fenomen global,

fenomen puternic influențat de creșterea exponențială demografică și de formele și ritmul dezvoltării sistemelor socio-economice. Abordarea ei la nivel global este însă îngreunată de decalajele și inechitățile economice și sociale existente în lume, care împiedică implementarea Convenției asupra biodiversității. Convenția pentru conservarea biodiversității de la Rio de Janeiro (1992) a promovat o serie de principii bazate pe valența economică, socială, ecologică, științifică, culturală, estetică a biodiversității și a recunoscut dreptul suveran al fiecărei națiuni de a ocroti și conserva speciile existente în propria țară și de a-și stabili rețeaua de arii protejate.

Eficiența măsurilor de conservare este periclitată și de unele procese și fenomene globale, practic ieșite de sub control: ploile acide, efectul de seră, diminuarea stratului de ozon, nitrificarea și acidifierea solurilor, deșertificarea etc... Toate acestea se întâmplă în pofida acțiunilor întreprinse pentru a combate pierderea biodiversității, acțiuni care au venit ca urmare a stabilirii obiectivului Uniunii Europene pentru biodiversitate pentru 2010, fixat în anul 2001. Beneficiile acestor acțiuni au fost contrabalansate de presiunea continuă și în creștere asupra biodiversității și componentelor acesteia, înmulțirea speciilor străine, poluarea și schimbările climatice. Alte cauze indirecte, cum ar fi creșterea populației, lipsa de informare cu privire la importanța biodiversității și faptul că valoarea economică a acesteia nu este reflectată în deciziile luate pentru protejarea ei, au un impact important asupra biodiversității.

Biodiversitatea joacă un rol esențial în susținerea vieții și a mijloacelor de existență, a dezvoltării economice și sociale și a bunăstării oamenilor, precum și în atingerea obiectivelor de dezvoltare ale mileniului actual. Prin urmare, conservarea, protecția și îmbunătățirea calității mediului, inclusiv conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, sunt obiective comunitare esențiale și de interes general.

Este evident faptul că oamenii trebuie să acționeze urgent, să se informeze legat de consecințele acțiunilor pe care le întreprind și să-și schimbe atitudinea pentru bunăstarea planetei. La baza elaborării strategiilor de conservare a biodiversității stau fundamentele teoretice furnizate de științe ca ecologia, genetica populațiilor, biogeografia, economia, sociologia, antropologia etc.

Oamenii de știință din întreaga lume înțeleg pericolul în care ne aflăm cu toții și abordează problematica sub diferitele ei aspecte, trăgând nenumărate semnale de alarmă. Astfel, de mare interes este faptul că, în data de 3 mai 2011, Comisia Europeană a adoptat o nouă strategie pentru a stopa diminuarea biodiversității și a ecosistemelor în cadrul Uniunii Europene, până în anul 2020 - Asigurarea noastră de viață, capitalul nostru natural: Strategia Uniunii Europene pentru Biodiversitate - strategia pentru anul 2020.

Noua strategie se aliniază cu două angajamente pe care liderii Uniunii Europene și le-au luat în luna martie 2010.

Primul angajament este și obiectivul menționat în slogan: „Oprirea pierderii biodiversității și degradării serviciilor oferite de ecosisteme în Uniunea Europeană până în 2020 și refacerea acestora pe cât posibil, sporind în același timp contribuția Uniunii Europene pentru evitarea pierderii biodiversității la nivel global”. Cel de-al doilea angajament este reprezentat de viziunea pentru anul 2050: „Până în anul 2050, biodiversitatea Uniunii Europene și serviciile oferite de ecosisteme - capitalul natural - sunt protejate, valorificate și restaurate corespunzător pentru valoarea intrinsecă a biodiversității și pentru contribuția esențială a acestora la bunăstarea oamenilor și la prosperitatea economică și pentru ca schimbările majore cauzate de pierderea biodiversității să fie evitate”.

De asemenea, noua strategie este aliniată cu angajamentele globale făcute la Nagoya, în luna octombrie 2010, în cadrul Convenției pentru Diversitate Biologică, când liderii mondiali au adoptat un pachet de măsuri pentru a aborda pierderea biodiversității în următoarea decadă. Există șase obiective mari și 20 de acțiuni pentru a ajuta Europa să-și atingă ținta. Cele șase obiective se referă la: implementarea legislației Uniunii Europene cu privire la mediu pentru protejarea biodiversității; o mai bună protecție a ecosistemelor și folosirea infrastructurilor verzi; folosirea agriculturii și activităților forestiere sustenabile; administrarea corectă a stocurilor de pește; control sporit a speciilor străine; contribuție sporită a Uniunii Europene pentru evitarea pierderii biodiversității.

Ca țară membră a Uniunii Europene, România nu poate sta deoparte și nu poate ignora îngrijorările mondiale, cu atât mai mult cu cât teritoriul țării noastre dispune de o mare biodiversitate și de sisteme ecologice intacte. Vastitatea minunatei Delte, densitatea marilor carnivore, rezervațiile naturale muntoase sunt binecunoscute ca și capital natural al României. Ecosistemele naturale și semi-naturale constituie mai mult de 47% din suprafața țării. Diversitatea florei și faunei se traduce prin existența de populații de lupi, urși, râși, vulpi, precum și bazine forestiere intacte. România numără 963 de arii naturale protejate, care însumează peste 7% din suprafața țării. Din întreaga rețea națională de arii protejate, Delta Dunării se distinge, atât ca întindere (580.000 ha), cât și ca nivel al biodiversității. Delta Dunării are mai multe tipuri de statut la nivel european și mondial: statutul de Rezervație a Biosferei, statut de Sit Ramsar (zonă umedă de importanță internațională) și statut de Sit al Patrimoniului Mondial Natural și Cultural.

Datorită diversității habitatelor se găsește și un nivel ridicat al diversității speciilor de floră și faună. De aceea, pe teritoriul României sunt identificate cca. 3700 de specii de plante, dintre care 4% îl reprezintă speciile endemice (cele răspândite pe o suprafață restrânsă, bine definită). În ceea ce privește fauna, sunt identificate un număr de circa 33800 specii de animale, dintre care circa 33.100 nevertebrate și circa 700 vertebrate. Acest lucru face ca România să fie una dintre cele mai bogate țări din punct de vedere al potențialului peisagistic, fapt ce determină, în timp, dezvoltarea turismului.

Iată doar câteva motive pentru care este imperios necesar să se ia în calcul dezvoltarea cadrului legislativ precum și o mai fermă aplicare a legislației existente pentru protejarea biodiversității.

Și, nu în ultimul rând, dezvoltarea canalelor de comunicare a necesității protejării biodiversității: popularizarea exemplelor de bune practici, evenimentele de profil, conferințe tematice, inițierea unor dezbateri naționale cu participarea factorilor politici, comunității științifice și academice, mediului de afaceri, partenerilor sociali și societății civile. Salut în acest sens excelenta colaborare dintre Universitatea Ecologică București și Ministerul Mediului privind proiectele de comunicare publică din domeniul ecologiei, proiecte pe care le cunosc și le apreciez.

Păstrarea biodiversității este un obiectiv important pentru România și suntem cu toții obligați să punem în fața decidenților varianta optimă. În trecut, în momente de mare cumpănă, românii au știut să strângă rândurile și să acționeze în favoarea poporului și a țării. Nutresc speranța că o vom face și acum.

EVELYNE MARIA CROITORU

Specialist în Comunicare și Relații Publice